

KULTURTIDSKRIFT · NUMMER 1 2023

· PRIS: 60 KRONOR

ponton

24
UNGAS
TEXTER
OCH
BILDER

VULGUS

REDAKTIONEN



AIDA AMID



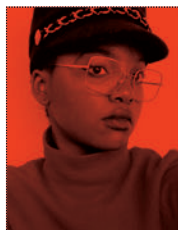
OLGA BELETSKI



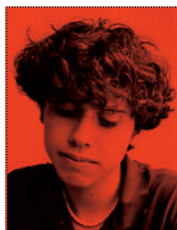
LO CARRIER



JONATHAN ELERS



NYAH EINARSSON



CASPIAN FLORBY



VIDA HOFRING



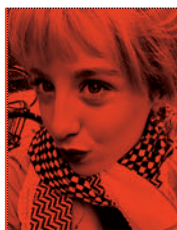
MATILDA INGERMARK



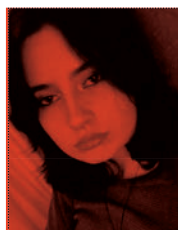
EDITH CEDERBERG
KÄSTEL



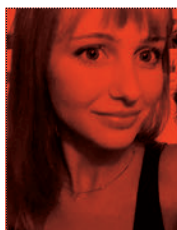
IDA LUND



SIRI-ANNE WIBERG
MASUCCI



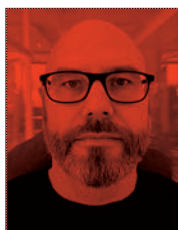
MARGO MCNAUGHTON



KARIN NEANDER



ALMA NILSSON
PETRUSSON



JOHAN OLSSON



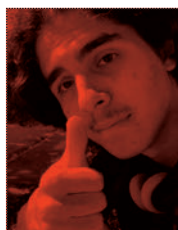
SELMA RÖRBECKER



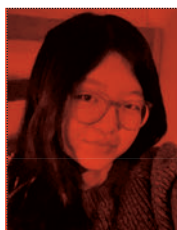
MICHELLE JANNEH
SELANDER



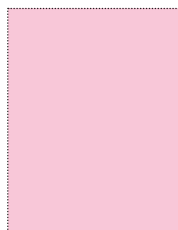
SIGNE LO VIKLUND



EDOUARD ZEITOUN



MOA ZHANG



VILL DU VARA MED
I REDAKTIONEN?

ADRESS: Tidskriften ponton,
C/o Tranströmerbiblioteket
Götgatan 54, 118 26 Stockholm

HEMSIDA: www.ponton.nu
E-POST: skriv@ponton.nu

PRENUMERATIONSÄRENDEN
Nätverkstan 031-743 99 05,
ponton@natverkstan.net

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:
Maria Bodin
TEXTREDAKTÖR: Olga Beletski
FORMGIVARE: Johan Olsson

VAD ÄR PONTON? ponton är en
tidskrift för dig som tycker om
att skapa eller vill ta del av ungt
skapande från hela Sverige. Syftet
med ponton är dels att inspirera,

dels att vara ett forum för ungas
tankar och värderingar.

PRENUMERERA: Ett år med fyra
nummer kostar 200 kr för privat-
personer och 270 kr för institutio-
ner. Teckna din prenumeration
via formuläret på vår hemsida
ponton.nu/prenumerera eller
genom att mejla namn och adress
till ponton@natverkstan.net. I
formuläret kan du enkelt välja att
ge bort en prenumeration i gåva!
Enstaka nummer och vår antologi
går att köpa genom att mejla till
skriv@ponton.nu.

TACK TILL PONTONS SPONSORER:
Statens kulturråd, Stiftelsen
Solkatten, Stockholms stadsbiblio-
tek samt Region Stockholm.

VILL DU VARA MED I PONTON? Du som
är mellan 14 och 21 och skriver
poesi eller prosa är välkommen
att skicka in ditt material till
skriv@ponton.nu. Glöm inte att
skriva namn, adress, telefon-
nummer och ålder! Vanlig post
går också bra. Fotografier och
illustrationer välkomnas också. De
måste dock vara högupplösta, det
vill säga 300 ppi stora. Du behåller
rättigheterna till ditt verk.

För obeställt material ansvaras ej.



Numrets omslagsbild är ett verk av
Karin Neander.

INTRO



Vulgus, vulgi, vulgo

Vulgus, sa Karin, kan vara numrets tema. Vi hade pratat om allt möjligt på redaktionsmötet: nakenhet, som Matilda skildrar i sitt bidrag till numret, och Bora Chung's äckel-skräcknoveller. Vulgus är latin och syftar på folket, samtidigt som det är roten till ordet vulgärt – det smaklösa och gränslösa.

Vulgus rymmer mycket: den pinsamma nakenheten i Matildas krockskildring, Bora Chung's *body horror*, och Nyah Einarssons dekadenta dikt – samt de folkliga ikoner som detta nummer kryllar av: Ia Genberg, Fredrik Strage, Alex Schulman.

Själv associerar jag vulgus till vad folket representerar idag. Att folket skulle vara subversivt och karnevaleskt känns främmande just nu. I västvärldens fascism får folket of-tare agera moraliskt rättesnöre, och ses som symbol för goda, normala människor, till skillnad från en degenererad elit. Tänk USA:s angrepp på genusvetenskap, *drag queen story hours*, sex- och samlevnadsundervisning, som hjärntvättningsprojekt orkestrerade av en syndig minoritet.

Vårt tema är därför, för mig, en påminnelse om skiftande attityder i historien. Och om att alla vi vulgära, konstiga människor är fler än den offentliga retoriken ibland vill få oss att tro.

MARIA BODIN,
REDAKTÖR FÖR PONTON

INNEHÅLL NUMMER 1 2026

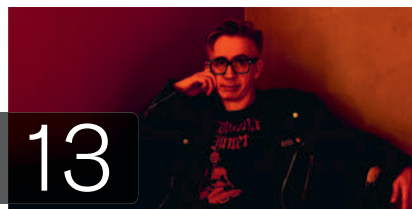


ALINE LORENTZON/DRAMATEN

22

BLI SCHULMANS KOMPIS?

Edith Cederberg Kästels efterlängtnade sms-intervju med multikonstnären Alex Schulman ställer frågan: Är det okej att doubletexta sitt intervjuobjekt? Utöver inblicken i Schulmans skrivande, särskilt i hans krönikor, läser vi om gränsdragningar och folkvett i intervjusituationen.

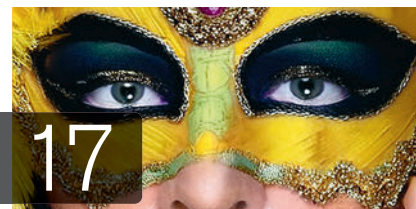


ALBIN RYDHOLOM

13

SAMTAL MED STRAGE

Om Lana Del Rey och gränsen mellan verk och person.



JOHAN OLSSON

17

VULGÄRT MODE

Om designers som gett det normbrytande sin look.



30

BRAM OCH BARNEN

Kan skräckhistorier ge livsråd? Ida Lund utreder.



AGNES KOVÁCS MODIN

38

I ETT AVLOPP NÄRA DIG

Karin Neander om Bora Chung's bisarra noveller.

ALLTID I PONTON

Profiler.....	9, 37
ponton bjuder in.....	10
Tycker om text.....	32
Namnkrönikan.....	42

PUBLICERADE

Ludvig Jerpö 4, Elsa de Frumerie 4, Emilia Sänning 5, Yrsa Bergström 5, Hugo Stenborg 6, Alicia Sandö 6, Majken Hallgren 7, Isabel Olsson 12, Isabella Pantemo 28, Saga Harju-Jeanty 32, Cornelia Oxhammar 34, Lovisa Hulthe 35, Julia Jahnberg 40, Hedvig Christensson 43.

En känsla så stark binder kärlekens folk
Kärlekens tvång sticker som en nål
Sann kärlek skiner likt en rosendolk
Men samma dolk kan orsaka hål

Sanningens ord kan orsaka tårar
Sanna tårar kan vara glädjens rus
Lögners toner, känslor man sårar
Lögner liknar ett försvinnande ljus

Kärleken svänger som löv i vinden
Men vindens sus kan orsaka skada
Ändå är inte vinden bara ett hinder
För sann kärlek kan man laga

Denna starka känsla kan bli så fel
Men samma känsla kan göra sig hel

Ludvig Jerpö, 17 år, Helsingborg

Varje dag när du flyter i mitt huvud.
För det är varenda dag.
Då flyter du så djupt
Och det enda jag vill är att dyka ner och dra tillbaka dig upp till min yta.
Tillbaka till mig.
Men jag är rädd att jag inte når.
Att du redan har flutit ner alldeles för långt.
Så långt att jag inte längre kan hitta dig.
Att du har drunknat med någon annan.
Och jag kan inte längre ge dig luft.
Du vill inte längre ha min luft.

Elsie de Frumerie, 14 år, Stockholm

våra hjärtan är monster och våra revben är burarna
våra ådror är taggtrådarna, vårt blod är elen

sluta försök dra ut monstret ur bröstkorgen min
så kanske jag lär mig att sluta klippa i mina trådar

sluta titta på mig på sådant vis
så kanske mina ben slutar brytas
när mitt monster försöker fly
då kanske mina revben blir som ny

rör mig ej
jag kanske råkar ge dig en stöt
kan du inte hitta en bättre tjej
en sån lik mig innan jag bröt

Emilia Sanning, 16 år, Stockholm

Förväntningen

En ologisk besvikelse sköljer över
mina sinnen,
höga förväntningar som krossas mot en kall
asfalt.
Jag gör det mot mig själv, ingen att skylla min
brännande ångest på.
Jag är antagonisten i min egen novell,
Problemet är jaget.

Yrsa Bergström, 16 år, Stockholm

Kroppar som möts

Kroppar som möts
Andedräkter som utbyts
Håret som borstar mot benen
Månljusets enda scen

Själars knutar låter sig innanför huden
Under naglar och hårsäckar
Under glaset och ärren
Värmen slår knutar på ensamheten

Hugo Stenborg, 21 år, Göteborg

Konsten att leva

Du trodde världen var så mycket större bara för att du aldrig såg samma moln två gånger
Jag trodde världen var vid mina fingertoppar bara för att jag rörde vid morgondag
Frågor är svåra när svaren är mycket större
Jag plockar äpplen men har inte svar på allt

Alicia Sandö, 18 år, Ekerö

De mest självsäkra tjejerna i världen

"Jag tycker om någon" ekade det i dalen. Där går han förbi oss snart, om du kollar ditåt när jag säger till. Men kolla bara snabbt och kyligt men också med ögon som man kan bli kär i. Som det glittrar i om du förstår vad jag menar. Och ha på dig något som ser ledigt och lätt ut, som skulle kunna bäras på någons landställe. Men där går han nu precis bredvid oss och han har på sig några hemskt fula badbyxor. Blunda om det behövs för att han ska fortsätta vara snygg i ditt huvud. Kom inte ihåg just de här badbyxorna. Men längst in tycker väl hjärtat om de där badbyxorna och ännu längre in viskar väl själen att du är glad för dem. Så är det för mig med, men ingen av oss kommer säga det. Och se till att bada i hans blick nu, bara bada i den så länge du kan utan att kolla dit.

Du tycker egentligen mest om dig själv och näst bäst tycker du om folk som tycker om dig väldigt mycket. För det handlar inte om tjejer utan självkänsla och inte heller utan självsäkerhet, så mycket har jag förstått sen jag kom hit och det kommer du med. Men nu bryter han sig in i tanken för han har vänt sig om och ger dig ett hemligt leende som är så hemligt att han ger det till alla. Han är busig och det räcker. Och det räcker för alla andra med. Och han pratar med dig en liten stund, inte utan att röra din arm två eller tre gånger. Du är helt övertygad om att han faktiskt tycker om dig nu och du räknar gärna upp listan på bevis. Kan du inte läsa upp den igen? För du hade en krypande känsla om det faktiskt, det hade du från början, att han kanske var annorlunda. Han kanske är en sådan som gillar lite konstiga tjejer ändå? När du tänker på det växer han i dina ögon. Men grejen är att han lockar bara tjejer som du. Tjejer med egon. För ni tycker så mycket om att titta er i spegeln med hans ögon. Ni tycker om att äntligen få ett ansikte på den man som alltid betraktar er. Att till och med få ett charmigt ansikte på honom.

Tänk, han sitter ju nu på sin kungatron, sitter på det bästa kortet i leken. Han vet inte om det, men han har en aning. När man är född till en charmig ung man kan man vara lika ful som ett troll och lika ond också. Då kan man göra vad man vill och det tycker han om. Men kom ihåg, att det hade vi alla tyckt om. Just ikväll sitter han däremot och ångrar ▶▶▶

sig på sin tron och undrar om den inte är aldeles ihålig. Är den inte helt tom? För det gör han faktiskt, han sitter och grubblar, men jag vet att han bara växer i dina ögon nu när jag berättar det. För han är känslig förutom att han är en charmig ung man. Det är svårt att hålla igen när man har en sådan makt och det hade det varit för oss med om vi var han.

Och på andra sidan dalen sitter alla tjejer på sina kammare och tänker att kanske var det mig han syftade på när han sa att han tyckte om någon. Kanske tyckte han allt var så pinsamt för att jag satt där och såg på honom. Nej de tänker inte kanske, de tänker att det måste ha varit så. Men det låter ju mer sympatiskt med kanske. Och alla tänker på sina kammare att kanske är han en sån kille som är annorlunda ändå och de tänker att de liksom hade det på känn. Han kanske är en som gillar tjejer med tunt hår tänker en eller en sån som inte bryr sig om en ful näsa tänker en annan eller en sån som gillar lata tjejer tänker en tredje. Och alla sitter de och undrar hur de kan ändra sig bara lite för att underlätta för honom, så det blir lättare att gilla dem. Så det inte skaver lika mycket, för han har ju ändå kompromissat med att gilla dem. Så tänker de mest självsäkra tjejerna i världen.

Och de tänker kanske händer det något sen ikväll eller imorgon. Och vissa av dem vill att något ska hända, vissa vill inte. Men alla blir besvikna om han inte försöker ändå någon gång. När det blir dag vänder de sig alla samtidigt och tittar på honom, mest av vana, mest för att dubbelkolla att där är han som tycker om mig. Låt mig se hur han såg ut nu igen. Men tänk, när man tittat efter en person så många gånger så börjar man verkligen bli fäst vid den. För det är behagligt med ett ansikte man är van vid och det vet alla att man kan bli galen. Och ibland tittar han tillbaka på någon av dem. Men aldrig samma. Och aldrig med mening. Men det gör inget för de vet redan att han är kär i dem. Och det hade ni trott med om ni var dem.

MAJKEN HALLGREN

20 ÅR, LIDINGÖ



**” I BASTUN, I
MATAFFÄREN,
I SIMHALLEN. DET
ÄR NÄSTAN PÅ DE
STÄLLENA MAN
KAN VARA ÄRLI-
GAST.**

Har du något talesätt, eller citat som ligger dig nära hjärtat?

– Jag älskar citat och jag har många som jag ofta tänker på. Ett jag tycker mycket om är ”Utan tvivel är man inte klok” av Tage Danielsson, ofta citerat av mina föräldrar. När man tänker mycket behöver man en påminnelse om att tvivel och grubblande är mer ett friskhetstecken än en sanning. Man kan ju tvivla på allt, lycka, framgång, kärlek, det betyder inte att det är fel. Tvärtom, det betyder att det berör en.

Om du vore killen du beskriver i texten, hur inbillar du dig att livet skulle kännas då?

– Jag tror livet hade varit annorlunda, men inte för att jag är drastiskt annorlunda från honom, utan mer för att mina förutsättningar hade varit annorlunda. I grunden handlar det om att vara en tjej med starka känslor och att stundvis önska bort dem. Att få en paus från

att vara så mottaglig, pinsam, medveten. Det finns en makt i att inte se, inte känna, inte märka, som jag nog aldrig kommer besitta. Som jag har svårt att tro att någon tjej besitter. Det är en omöjlig dröm och det är därför jag drömmer den, för jag hade inte bytt om jag faktiskt fick chansen, det är klyschigt och sant. Men om man ändå ska känna så starkt, kunde man inte få vara kille då i alla fall? Då hade känsligheten varit ett charmigt drag, modigt till och med.

Vad är den bästa frågan någon skulle kunna ställa dig och varför?

– Min klasskamrat frågade mig nyligen om jag kunde rekommendera en bok som påminner om filmen *In the Mood for Love*. Det var den roligaste frågan jag har fått på länge. Jag började direkt söka i minnet efter en bok med samma känsla och jag har inte hittat den än, men jag letar ivrigt. Annars tycker jag om alla frågor som kräver reflektion, speciellt i sammanhang där man inte väntar sig att gå så djupt. På klubben, på en middag med familjevänner, i skidliften, i mataffären, i bastun, i simhallen. Det är nästan på de ställena man kan vara ärligast.

MOA ZHANG



SARA MACKEY

la Genberg

ÅLDER: 58.

BOR: Stockholm.

GJORT: Skrivit, jobbat i vården, varit förälder.

GÖR: I stort sett ingenting, yrkesmässigt.

SKA GÖRA SEN: Åka bort.

SKRIVTIPS: Sanera bland adjektiven.

LÄSTIPS: Philip Kapleau – *To cherish all life*.

Utsnitt ur roman

Jag levde alltså med en människa som jag för tjugo år sedan, när jag träffade Rektorn första gången, borde sagt ett artigt hej till och sedan vänt ryggen. Istället gifte vi oss och skaffade tre barn, en obegriplighet som bara förstärktes av det faktum att jag bortsåg från en rad graverande varningstecken redan i relationens absoluta inledning. Jag hade ingen annan att skylla på än mig själv. Den första varningsklockan ringde efter bara någon månad in i förhållandet, under ett samtal om litteratur. Vi drack kaffe på en uteservering i Alfama dit vi åkt med tåg under en av de svettigare somrarna i seklets början. Vi satt i skuggan under en minimal markis och under samtalet

noterade jag, utan att reagera nämnvärt, hur min baslinje för acceptabel dumhet började röra på sig. Kanske var det värmen, eller kaffet, eller hans tänder som lös så perfekt kritvita mot skäggstubben. Jag borde rest mig och gått meddetsamma när han började prata om sin "favoritnovell", en text av Stig Dagerman, *Att döda ett barn*, alltså en av Sveriges mest kända noveller. Men jag nickade bara och log. Kanske var han ironisk? Visserligen kunde novellen mycket väl vara en av de främsta, men att kalla just detta världsberömda skolboksexempel till novell för sin "favorit", vittnade om en intellektuell stiltje som sannolikt varat sedan andra ring i gymnasiet, då olika litterära gen-

rer behandlades och Dagerman alltid var ett förstahandsval för en lat lärare i Svenska. Ordet "favorit" indikerade också – falskeligen – att han var något av en konnässör när det gällde noveller. Den som hade en "favoritnovell" borde rimligen läst tusen noveller och sedan utsett sin favorit, en text som tålde att läsas om och om igen. Men den som verkligen hade läst tusen noveller förstod också – vilket den som läst en eller två eller tjugo noveller aldrig skulle begripa – att ordet "favorit" över huvud taget inte är tillämpligt här. Noveller är levande väsen, de är nycklar som passar olika bra vid olika tidpunkter, de förändras med världens gång, de åldras tillsammans med ögonen som läser dem,

de mognar, ruttnar, återuppstår. Han hade sagt ordet "favorit" med samma klang som framför en chipshylla, och jag satte mig upp i sängen samma natt med ett ryck som om samtalet varit en mardröm, vilket det på sätt och vis var. Han hade pratat om sin "favoritnovell" i föreställningen att det räckte med att slänga in Dagerman i samtalet. Han hade inte orkat böja sig ner för att titta in i min värld på allvar eftersom han i grunden inte fann den särskilt viktig eller intressant. En replik som "jag vet ingenting om noveller" hade antytt en sorts respekt inför min jordmån, att den fanns där, att jag levde av den, men att slänga åt mig sin gymnasieuppsats om "Att döda ett barn" och tro att jag

nappade, att det räckte, att han därmed platsade som "insatt" och "kulturintresserad", med axelryckningens hela förakt, samtidigt som han såg mig i ögonen, det var en handling som jag aldrig, egentligen, kom över. Repliken var en sorts grav för hans vidkommande, och ändå stannade jag där under markisen och betraktade hans perfekta mun som sa dessa ohyggligheter, och även om jag i den sekunden förstod något om honom, verkligen förstod, så fattade jag inte allvaret, djupet i den klyfta mellan oss som han uppenbarar. ■

Förlåtelse

jag ber om förlåtelse tio, hundra, tusen gånger
du säger alltid samma sak
det är lugnt
det är ingen fara
allt är okej
men jag känner inte förlåtelsen skölja över mig som den djupa,
kyliga och lugnande våg av tröst som borde nå mig
du gör det nästan
du tippas över
lockar mig som ett desperat djur
du låter en droppe av din förlåtelse rinna ner för mitt lår
ner för sidan av min kind
en droppe rinner ur min mungipa
jag drar tillbaka tungan
men jag vet
du vet det kanske också
att om du ber om det
då låter jag dig spetsa mig igen

Isabel Olsson, 16 år, Stockholm



TEXT: NYAH EINARSSON FOTO: ALBIN RYDHOLM

POETER HAR BLIVIT ROCKSTJÄRNOR. ▶

Fredrik Strage var sjukt nervös inför "artist talk" på Fotografiska med den legendariska fotografen Anton Corbijn.



NOSS TO NYHOP

”SANNINGEN ÄR ATT JAG HAR HAFT ÅNGEST KRING ATT DET INTE BLIVIT NÅGRA FLER BÖCKER.

Stockholms rödaste poet möter mannen med Stockholms rödaste innerfoder, de coolaste T-shirtarna i Sverige och som är Sveriges ohotat största Lana Del Rey-fan. Fredrik Strage. Han bär dessutom på en ordentlig kulturell resumé; tidigare skribent för Andres Lokkos Pop, DN, nuvarande krönikör och videokreatör för Handelsbankens EFN, DJ och bakom podcasten Hemma hos Strage.

Jag och Fredrik promenerar mot ett av de många vinylhaken där han är stammis; Nostalgipalatset som enligt honom själv är mer uppsorterat än andra där man riskerar att bli begravd under vinylskivor.

Nyligen hade Anton Corbijn en utställning med rockfotografier på Fotografiska och jag och Fredrik var båda där. Jag inleder intervjun med att fråga om hans samtal på scen med självaste Corbijn.

– Samtalet gick bra men jag var så nervös, jag sa det till honom och han svarade "it's okay I don't say much", vilket var det sämsta peptalk jag fått i hela mitt liv.

Jag nämner min intervju med hans gamla kollega Andres Lokko och ställer samma fråga jag ställde då.

Vad är skillnaden mellan poplyrik och lyriken i litteraturens värld?

– Lyrik i litteraturens värld ska kunna stå helt på egna ben, den förutsätter att ingen musik ackompanjerar den. Men med tanke på att Bob Dylan fick Nobelpriset i litteratur kanske skillnaden inte är så stor i alla fall.

”DET ÄR LÄTTARE ÄN NÅGONSIN ATT BYGGA SITT EGET KONSTNÄRLIGA VARUMÄRKE.

Fredrik Strage menar att Nobelpriset i litteratur borde gå till traditionella författare snarare än till rockstjärnor.

– Jag tycker det finns andra rockpoeter som är minst lika begåvade som Bob Dylan – Leonard Cohen eller Lana Del Rey – men det får man väl inte säga i det här jävla landet. Det var så uppenbart att de ville få medial uppmärksamhet när de gav Nobelpriset till honom. Jag har sällan koll på litteraturpristagarna och så ska det vara. Om jag vet vem det är så gör Svenska Akademien förmodligen inte sitt jobb. Polarpriset, som vill vara ett Nobelpris för musik, borde utnyttjat det faktum att Dylan glatt kom och tog emot deras pris på 90-talet, men var helt omöjlig att nå när det kom till litteraturpriset. Dylan kanske tyckte att det var pinsamt, precis som att Barack Obama tyckte att det var pinsamt att ta emot Nobels fredspris.

Du har skrivit både böcker och krönikör, skrivit för DN och nu för EFN, varför har det inte blivit fler böcker?

– Det är en väldigt bra och jobbig fråga. För det första har jag dåligt självförtroende och har haft problem med att



hitta ämnen som är lika intressanta som dem jag skrev om i Fans-boken. Jag var väldigt nöjd med den, framför allt med kapitlen jag skrev om Agnetha Fältskog och Evert Taubes stalkers. Genom åren har jag påbörjat ett dussin olika bokprojekt. Ett av dessa projekt var en bok om fotomodeller. Jag kände en hel del modeller och en av dem, som jag fortfarande är bekant med, gick det väldigt bra för. Hon var goth och därför mer sminkad privat än under en plåtning. Det var en intressant värld och jag hade nyligen sett den roliga filmen *Zoolander* (om modevärlden, red anm). Men jag blev osäker och gav upp. Jag har också vid två tillfällen försökt skriva en uppföljare till *Mikrofonkåt*, min bok om svensk hiphop. Senaste försöket var 2020 när jag hängde lite med rapparen ZE men jag var för gammal för att få ur honom några intressanta citat. Jag kände mig extremt malplacé i hans kretsar, till skillnad från när jag hängde med Ken Ring och Petter och verkligen umgicks med dem, vilket krävs om man ska skriva något långt.

” UNGDOMAR HAR SKRIVIT POESI I ALLA TIDER MEN SKILLNADEN ÄR ATT POESIN ALDRIG VARIT EN SUBKULTUR OCH HAFT DEN KRAFT SOM DEN HAR IDAG.

Innan min krönikesamling 242 gavs ut på Bonniers 2018 fanns lösa planer på att jag skulle skriva något där men de hörde aldrig av sig efter att den kommit ut. Till saken hör att inga av mina böcker har sålt särskilt bra, trots att de fått mycket uppmärksamhet. Böckerna har framför allt funkats som PR-kampanjer för mig som journalist och bidragit till att jag fått massor av andra uppdrag och kunnat åka på långa föreläsningsturnéer. Jag tillhör de lyckligt lottade som sällan

behöver ragga arbete. Sanningen är att jag har haft ångest över att det inte blivit några fler böcker. Men så fort jag tänker "bok" läser det sig liksom i huvudet och jag fylls av självförakt. Det blir helt enkelt inte tillräckligt bra och om jag samtidigt erbjuds jobb som är roligare och bättre betalda så väljer jag dem i stället. Just nu har jag fullt upp med mitt youtubeprogram "Saker och ting" och med min podd.

Strage hade inte tänkt att podcasten skulle bli en långkörare, mensnart insåg han att den nådde dem som han verkligen brydde sig om att nå ut till

– Det har varit överraskande att avsnitten med svenska artister fått många fler lyssningar än de med internationella namn, som Slash eller Bruce Dickinson, som jag verkligen kämpat för att få hem till mig. Jag har funderat på om jag borde satsa helt på svenska artister. Men det känns liksom storslaget att få besök av utländska artister, stjärnorsom jag dyrkat i decennier, så jag lägger ändå mycket krut på det. ▶▶▶

**” LITTERATUREN
ÄR NOG DEN
KONSTFORM SOM
FÖRDÄRVAT MIG MEST.**



På Bokmässan 2024 samtalade jag med några andra poeter om ungdomars väg in till kreativiteten och den kulturella scenen. Strage nämner ofta nya och yngre band i sina krönikor, poddavsnitt och i sitt program "Saker och ting."

Vad har du observerat av den unga litteratur- och musikscenen?

– Det har alltid funnits ett begär hos etablerad media att upptäcka nya saker, men jag tror att det är svårare idag än för 30 år sedan för oetablerade band att bli uppmärksammade eftersom musikjournalistiken blivit marginaliserad. Däremot är det lättare än någonsin att bygga sitt eget konstnärliga varumärke och den svenska hiphoppen och poesi-scenen är tydliga exempel. Poeten Elis Monteverde Burrau och Civil Polis scenframträdande på Musikaliska kvarteret i somras är något som aldrig skulle kunnat ske för 20 år sedan. Det fanns inte poeter med det självförtroendet och poesin tillhörde finkulturen. Det var helt otänkbart att en stor skara ungdomar skulle samlas för poesiuppläsningar, något som Elis Monteverde Burrau och hans samtida har förändrat. Ungdomar har skrivit poesi i alla tider, men skillnaden är att poesin inte riktigt varit en subkultur och haft den kraft som den har idag. Poeter har blivit rockstjärnor.

Kan man skilja på konsten och konstnären och ska man det? Är inte konsten en avbild av konstnären?

– Jag tycker att man ska försöka skilja på konsten och konstnären, men det är lättare sagt än gjort. Jag har själv försökt göra det under 2025 när Kanye West släppte låten "Heil Hitler" som ur ett musikaliskt perspektiv var väldigt bra och irriterande catchy. Kanye West har jag kunnat ursäkta många gånger, på grund av att han är psykiskt sjuk, och Morrissey som också haft sin andel av kontroverser har jag ursäktat med att han är konservativ. Däremot är det ologiskt att beskriva honom som

någon sorts neofascist. Han är extremt antiauktoritär och inte kompatibel med totalitära ideologier. Men jag vet inte om han själv begriper det. Morrisseys självbild stämmer inte överens med verkligheten: han beskriver ofta sig själv som "smart". Och ja, han är fyndig och en bra poet, men inte särskilt smart. Han är så antiauktoritär att om han kommer till ett land och de söker igenom hans väska på flygplatsen så finns en stor risk att han ställer in konserten. Han verkar avsky alla makthavare. Morrissey måste alltid tycka tvärtom och sätta sig emot moderniteten, det är därför som han hamnat i dåligt politiskt sällskap och av naturen blivit konservativ. När det kommer till artister som inte haft en livsavgörande betydelse för mig, som Morrissey och Kanye, har jag lättare att särskilja verket från konstnären, men ifall Lana Del Rey skulle ansluta sig till MAGA-rörelsen eller om Depeche Mode skulle bli högerextremister skulle det vara kämpligt eftersom de haft enorm betydelse för mig. Att Morrissey flörtar med högerextremismen känns för mig som när Elvis sökte upp Richard Nixon i Vita huset för att stoppa hippiekulturen. Det är dumt men inte oförlåtligt.

Är det någon skillnad mellan konstformer i frågan?

– När det kommer till popmusiken inbillar sig många att det som artisten sjunger om är artistens egna åsikter, men ofta är det karaktärer i texten som sångaren citerar – något som musikkritiker inte alltid förstår. Musikkritiker kanske inte är lika smarta som litteratur- eller filmkritiker. Det är sällan regissörer som gör filmer om andra världskriget blir stämplade som nazister. Jag har alltid tänkt att man måste kunna skilja på konsten och konstnären men i praktiken är det inte så lätt. Det fanns ett franskt band, Noir Désir, som var Frankrikes motsvarighet till U2 eller Kent. Jag lyssnade mycket på dem men efter att sångaren Bertrand Cantat slagit ihjäl sin flickvän, skådespelerskan Marie

Trintignant, hade jag svårt att fortsätta lyssna på deras låtar.

På motsatt vis finns artister som jag har stor respekt för på grund av vad de gör och tycker, men inte lyssnar särskilt mycket på. Zara Larsson, till exempel. Jag tycker att det är lite synd att hon nästan bara sjunger om kärlek utan att göra låtar som anknyter till hennes aktivism i sociala medier. Jag menar inte att hon måste bli politisk som Refused eller Kneecap, men det vore kul med fler vänstervridna poplåtar som motvikt till den högervridning som skett i hela samhället.

Vad är det som fascinerar dig med Lana Del Rey och hennes lyrik?

– Lana Del Rey är den artist som har påverkat mig mest det senaste decenniet. Jag fascineras av hennes lapptäcke av kulturella referenser som har fått mig att upptäcka en massa filmer, musik och litteratur. Dessutom dras jag till hennes förkroppsligande av Amerika, paradoxerna men också den amerikanska drömmen som hänför och sammanfattar min fascination av det landets historia. Vad som gör Lana Del Rey otroligt bra är att hon både kan gestalta olika roller, som en kristen white trash-brud på en husvagnsparkering eller en bitter gold digger som gör sig redo att förföra en miljardär, för att i nästa låt sjunga något hudlöst och självbiografiskt. På "Paradise edition"-versionen av hennes

” IFALL LANA DEL REY SKULLE ANSLUTA SIG TILL MAGA-RÖRELSEN ELLER OM DEPECHE MODE SKULLE BLI HÖGEREXTREMISTER SKULLE DET VARA KÄMPLIGT.

album *Born to Die* finns en låt "Gods & Monsters", där hon sjunger om hur hon önskar sig ett kaotiskt liv; *No one is going to take my soul away, I am living just like Jim Morrison... Fame, liquor, love, give it to me softly and fuck yeah give it to me, this is heaven, this is what I truly want, it's innocence lost*. Låten handlar om att förlora sin oskuld och blev under en period lite av ett soundtrack till mitt liv, även om det kanske inte var så passande att omfamna den filosofin i 40-årsåldern. "Gods & Monsters" hade en ganska skadlig inverkan på mig, men litteraturen är nog den konstform som fördärvat mig mest: alltifrån Bret Easton Ellis till beatförfattarna; Burroughs, Kerouac, Ginsberg och de andra dårarna som var roligare att läsa om än av.

Vi har satt oss ned på ett café, Fredrik har köpt skivor och berättar en barndomsanekdot kring en resa till USA och ett möte med en journalist som senare flyttade in i poeten Ezra Pounds hus och bjöd beatförfattaren Allen Ginsberg på te.

Vi återvänder till Lana Del Rey.

– Jag älskar låten "White Dress" eftersom fraseringen i refrängen är fantastisk: hon klämmer in lite för många ord för snabbt när hon sjunger "down at the men in music business conference" och det är så snyggt att jag varje gång visualiserar det ögonblicket i hennes liv; hur det är att vara ung och kämpa för att bli något.

– Förutom Lana Del Rey dras jag textmässigt till de låtar som kombinerar tragedi med komedi, som de norska punkbanden Turbonegro och The Good, the Bad and the Zugly. De är vansinnigt roliga. Eller Kent, för den delen. Jag älskar Jocke Bergs texter. Särskilt när han sjunger om syntetmaterial, emotionell kyla och urbana, sterila miljöer. Då påminner han mig om Bret Easton Ellis.

Vi dricker upp i våra glas och jag ler nöjt när Fredrik säger att hans favoritalbum med Kent är **Röd**.



TEXT: SIRI-ANNE WIBERG MASUCCI
ILLUSTRATION: JOHAN OLSSON/FIREFLY

DESIGNERS SOM GJORT STIL AV TABUN

LÄNGE HAR IDÉN om att skriva ett mode-reportage vuxit i mig. Det enda som fattades var den konstnärliga processen; en tydlig idé, motiv, och känsla. När vi sedan valde temat vulgus sökte jag upp ordet vulgärt; en synonym för det oanständiga, smaklösa, något som inte anses fint eller rent. Tankarna började flöda, om sopberg, fast fashion, och Lady Gagas köttklänning. Kanske om reklam som formar vårt sätt att se på skönhet. Eller hur programmerade vi är att inte uppskatta det nya och avvikande. Därför har jag valt att ge fokus åt det som varken syns eller hörs, det smaklösa och fula. Här kommer ett litet utbud av några modeskapare som förvandlat sin tids tabu till mode.

DET KANSKE REDAN började på 1440-talet, i det franska hovlivet, med en kvinna vars namn var på allas läppar. Agnes Sorel, även känd som Dame de beauté, älskarinna till kung Karl VII. Under den tiden var klädkoden strikt, som kvinna bar man kropps nära klänningar som satt tajt för att framhäva midja och byst. Inte konstigt att hovet häpnade över att se unga Sorel bära en överdel helt utan snörning. Hela hennes hals, bröst och nacke exponerades och gav upphov till en helt ny modetrend. Vi kan se hennes kvarlevor än idag, i två modeplagg:

Agnes Sorel-överdelen – en topp med en fyrkantig halsringning, och Agnes Sorel-corsagen – en västmodell som kan bäras som inte sitter tajt i midjan.

DE SMAKLÖSA KLÄDERNA dog inte utan levde, flera decennier senare, i Londons trånga klubblokaler. Trots hög elektronisk bas, neobelysning, och dansande kroppar var det inte svårt att få en skymt av Leigh Bowery. Eller snarare få en skymt av hans kläder. Konstnären och modedesignern var främst känd för sina extrema, subversiva "looks" där största fokus låg på att förvränga kroppen till surrealistiska former. Detta syns tydligt i fotot "Yellow" (1987) av Nick Knight. I detta ikoniska porträtt har Bowery, iklädd gul kostym, dränkt sitt rakade huvud med Copydex, juveler, piercingar och paljetter. Han hyllade kroppen som ett verktyg för att utmana normer för estetik, sexualitet och könsidentitet. Han klädde inte bara upp sig, det var hans livsstil, och ett skämt om utseende.

ÅR 1974 LANSERADES butiken "SEX" i det bullriga Chelsea vilket var starten för framväxten av punkmodet i populärkulturen. Men främst var det en start för Vivienne Westwoods livslånga modekarriär. Under hennes tid som aktiv designer transformerade hon punkens

råa estetik till high fashion. Westwoods senare stil blir snarare som om punken och 1700-talsmodet gift sig och fått ett kärt litet barn. Men skönhet för Westwood handlar inte om snygga korsetter och återupplivandet av ett patriarkalt ideal. Snarare åsidosätts skönhet (eller blir snarare anti-skönhet), där det vackra ges i uttryck av förvrängda kläder och kroppsformer. Hennes designmantra att "kläder kan vara subversiva" erbjuder ett helt nytt sätt att se på kläder som estetik.

I DAG TAR det bara ett klick på mobilen så kan man byta ut en hel garderob. Du beställer dina plagg, bor i dem, och så slits de ut, tänjs och blir oanvändbara för att sedan slängas. Eller? Detta är något som Duran Lantink, nederländsk modedesigner, utmanar. I sina kollektioner återanvänder han lyxmaterial genom att "stycka" och mixa nya tyger med befintliga lyxplagg. Den aktiva designern har med blandning av sött och salt anammat nya perspektiv på modet som koncept. Både kläder som ett material att återvinna, och utmanande av genus inom kläder och stil. I hans kollektion för Jean Paul Gaultier i Paris 2026 skapade han bodies, en bars av en man, klädd som en kvinnokropp, den andra bars av en kvinnlig modell iklädd en klänning som liknade en hårig, naken manskropp. Lantink har på ett kreativt sätt använt sig av uttryck som i första hand ses som smaklöst och oanständigt, för att sedan ifrågasätta vanliga stereotyper inom modebranschen.

GENOM SEKLERNA HAR modeikoner utgått från olika tabun – som Sorel med kvinnokroppen, Leigh Bowery med sexualitet, och Vivienne Westwood med punkens klasskonflikter. Vår samtids Lantink tar itu med ytterligare en norm, fast fashion och överkonsumtion. De har alla visat att stil inte alltid behöver vara estetiskt tilldragande. Hur framtidens vulgusmode kommer bli återstår att se... ■

BABYLONISK KVINNOFÖRETEELSE

Smitta mig med din babyloniska kropp.
Celler utav Orions bälte som snärjer sig runt min midja.
Smörj, balsamera med nordiskt djuriskt blod.
Vi sitter på bron och jag har nått mitt vägskäl
Råmar efter Västerbron.
Träcklar dina ränder i en rosett, binder fast i Österns röda ros.

Kapitalismens viljestarka kärleksliv sprätter upp bokbundna
Bibliska sänghalmar; Vore det ej väl om det verkligen slutade mellan oss
Som Romeo och Julia?
Då ska jag sluta att dikta hexameter av trosbekännelsen.
Vandrar med Amors pil i hälen
Ett tusenårigt hjärta och defibrillerande vener.

Vackraste skökan i världen, ögonen föll som vikten sjönk
Endast för ljusets herre. Det fortsätter att vara en herre.
Andra hälften av vi trär en krona över en vinranka; jag har nyss kommit hem
Naken, berövad, vanskapt och frisk.
Kisar bort sankt Göran med bruden med bröstet.
Kastar sin saliv som ett sken

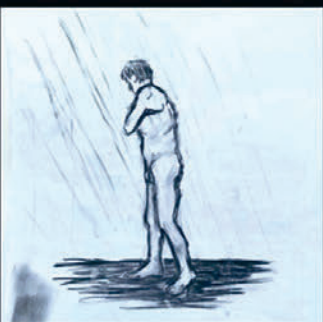
När jag var liten fantiserade jag om att hitta ett oxhuvud i min säng
Gudfadern lärde mig om vinets vackra hand, om blodets feminina sköte.
Ack detta lamm med stjälkrester mellan tänderna och sprutstuckna dynor bland
Kärleks gudens moln. Vi faller mot den vassa och orättvist behandlade Sirius,
En guldkant, en vårta på en kvinna utav kattguld.

Alla de stora fältherrarna hade en enda dag inom sitt hjärta.
Bli begraven i livmodern hos jungfru, virginal, oskuldsfulla, flickebarnet Maria Magdalena.
Babylon vet inte bättre än att bita sönder mina läppar, jag kan kyssa eller vara ädel?

TEXT: **NYAH EINARSSON**



Jag hade kroki i skolan
 Jag kom sent det var pinsamt
 Jag visste att det skulle vara pinsamt
 Jag tyckte synd om honom
 Jag tyckte synd om mig
 Jag visste att jag var precis i tid
 Jag slet upp dörren och stormade in
 Jag var ju precis i tid men
 Så stod han där helt naken på ett podium
 Han stod och kollade på mig
 Sa inget bara stod stilla
 Han är ju krokimodell han kan stå stilla fast någon sliter upp dörren
 Fyfan vad pinsamt
 jag sattes på en stol, fick kol och en hög med papper
 Det var trettio sekunder kvar jag hann göra två streck och
 glömde att syfta
 Tänk om han är obekvämt? Fryser hon inte?
 Kallprat i naket format
 Jag är rädd för min kropp, för andras kroppar, för vad deras
 kroppar kan göra mot min kropp om jag inte är försiktig, om
 jag inte gör allt rätt för det är klart att det är mitt fel om det går
 fel och det är klart att det är min kropp det är fel på och det är
 klart att din kropp också måste vara fel då?
 Ändå blev det konst i översättningen. Översätta kropp till papper
 eller kropp till konst eller blev det konst till papper? Eller konst
 till konst? Kroppen blev en vinkel, ett tomrum. En massa, kon-
 kav, konvext. Hur lång är din arm? Inte hur snygg är du.



TEXT OCH ILLUSTRATION: **MATILDA INGERMARK**



GHOSTAD AV SCHULMAN

Jag har länge haft ett intresse för Alex Schulman. Det startade med att folk i mina kretsar började läsa tidningen. Man kunde stämma träff med någon polare och när man skulle träffas så satt den med DN eller SvD i handen och bläddrade. Något jag senare förstod var att det mest handlade om performativitet. Men det hängde sig kvar hos mig att läsa just tidningen. Jag och en kompis började regelbundet läsa just Schulmans texter på måndagarna. Efter ett tag började vi också skriva sms till varandra med små recensioner/sammanfattningar av texterna, som senare skulle leda till Instagrampublikationen "Vi som minns Schulman" som, tyvärr, blev rätt så kortlivad. Men intresset har hängt kvar, som något slags internskämt kanske. Detta ledde till en idé om att recensera hans senaste bok *17 juni* just i ponton. Så har det emellertid inte blivit. Men på Bokmässan förra året fick jag tillfälle att ta en selfie med Alex och lyckades dessutom få hans nummer för en intervju, efter att ha lovat honom att ponton är politiskt obundna, vilket vi är! Så där satt jag med Alex telefonnummer och velade inför vad jag skulle göra. Jag har egentligen bara läst hans krönikor och detta väldigt troget, men har i övrigt ingen större koll på killen. Till sist bestämde jag mig för att intervjua honom om just dessa krönikor.

I en bil på väg mot Stockholms internationella poesifestival skriver jag till honom för första gången, ja praktiskt taget en månad efter att jag träffat honom, men så blir det ibland. Klockan är 16:46 och jag skriver:

Godkväll Alex Schulman! Edith
Cederberg Kästel från Ponton här!
(ungdomspestidskrift)
(som är politiskt obundna)!

Jag tog ditt nummer för en intervju
lite fräckt på Bokmässan, hoppas
att det inte var obehagligt!

Min tanke är att göra en sms-

TEXT: EDITH CEDERBERG KÄSTEL

intervju? Där intervjun senare presenteras i Ponton som en sms konversation, vad sägs? Vål mött!
Edith

Några minuter senare svarar han.

Ok!!

En gång av tio vet jag hela veckan vad jag ska skriva och så skriver jag det på söndag morgon, börjar skriva kl 07 och lämnar text vid 11, men i övrigt så har jag ingen aning, vaknar med ångest, sitter och har ingen aning, tills nåt till slut dyker upp. Och då skriver jag.

Topp!
Hur ser processen ut när du skriver dina krönikor?

Och såhär håller vi på in på natten. Jag är vid det här laget på en efterfest och har ett gäng öl bakom västen. Jag undrar vad som avgör ämnet i krönikan. Och hur han vet den där gången av tio vad han ska skriva om. Han svarar att han inte vet varför han skriver som han skriver och att han blir ursinnig när politiker uttrycker sig kallt mot svaga grupper. Jag tycker det är spännande att han svarar så sent som klockan tio, och undrar vad han har för sig, är han också full på en efterfest? Något jag har sinnesnärvaro nog för att inte fråga om. Istället frågar jag om krönikorna påverkar romanen och tvärtom? Han svarar klockan 21:59:

Nej, helt olika skrivande!

Två dagar senare skriver jag:

Ja såklart! Jo, tänkt på att din barndom ofta vävs in och det dras liknelser mellan den och stora händelser, politiska och "virala".

Är det något som bara blir eller ska det fylla en funktion?

Och då blir det tyst. Inget svar. Dagarna rullar förbi. Jag blir lite orolig, har han redan tröttnat? Nej han drar säkert bara ut på tiden. Efter en vecka frågar jag en kompis som har utbildat sig till journalist hur jag ska gå till väga, han säger att jag ska vänta ett par dagar innan jag hör av mig igen. Vilket jag gör. Efter en och en halv vecka skriver jag strax innan lunch:

Hej! Verkar ha tappat dig? Hoppas inte!

Dagen flyter på och jag hamnar på ett glöggmingel på skolan. Klockan halv tio lyser telefonen upp.

Hej! Jag fattade inte riktigt frågan. Att det finns en koppling mellan mina historier och världspolitikern?

Eureka! Han lever! Jag svarar direkt!

Jaha!
Jo men jag tänker på exempelvis krönikan där du liknar Musk och Trump med två mobbare från din barndom, som jag glömt namnet på, och på så sätt gör ett världspol problem till något vardagligt och typ lättare att ta till sig. Är det ett knep du använder dig av? Eller har det bara blivit så?

Jaha du menar så! Ja, jag brukar ofta börja i det lilla och gå till det stora. Det finns nåt spännande i det sättet att berätta. Har du läst Knausgård? Han är en mästare på det.

För övrigt gör detta succé på minglet, folk verkar älska att någon skriver med Schulman och dessutom att han frågar om jag läst Knausgård! Jag blir klart upprymd av frågan och får en känsla av att intervjun kan glida över i något mera vänskapligt, kanske kan jag få hälsa på hos honom på Gotland. Under följande veckor ska detta också bli mitt absolut bästa partytrick, att skriva med Alex Schulman! Och jag får väl bara hoppas att det inte bryter mot någon yrkesetiskt regel! Jag svarar:

Precis!
Håller med, väldigt spännande!
Min gissning har ju varit att tanken är att göra den liknelsen mellan det stora och lilla just för att göra problemet lättare att förstå, men kanske inte då? Kan du utveckla varför det är spännande? Har tyvärr inte läst Knausgård, men lyssnat lite (inte samma sak som

att läsa vill jag påpeka) men råskade tyvärr somna. Men ska ge mig på honom så småningom!

Någon dag senare svarar han klockan 05:52:

Ja, det är väl lite därför, för att man ska förstå genom ett vardagligt exempel, men det är också på nåt sätt ett grepp, en stillistik.

Jag blir lätt besviken över att han inte nappar på mitt svar om Knausgård. Lätt nedslagen låter jag honom hållas en vecka innan jag skriver igen. Det är en annan efterfest för dokumentärlinjen som haft uppvisning av sina filmer. Vi sitter och spelar brädspele. Jag och en kompis har rannsakat skolan efter vin. Jag skriver klockan 23:47:

Fattar, måste säga att det är ett snyggt stilistiskt grepp! Vågar nästan säga att det är ett signum för dig

Han svarar omedelbart!



Han måste säkert också vara ute någonstans och ha kul han med tänker jag mig, medan jag visar min telefon med det röda hjärtat för alla som vill se, kanske sitter han på Teatergrillen med Sigge och berättar anekdoter från sin filmspelning i somras. Kanske sitter han med sin fru och dricker vin och kollar ut över vattnet. Eller så är han på Gotland själv och har arbetat en hel dag med att städa i källaren och belöna sig med att se om någon serie. Han är iallafall vaken och alert! Det är jag med, jag tänker igenom vad jag ska skriva, jag kan knappast påpeka hjärtat, då kanske han slutar, jag bestämmer mig att fortsätta som vanligt. Och ställer en fråga om varför hans krönikor numera publiceras på tisdagar och inte måndagar. Varpå han svarar att det är något från cheferna och att han själv inte har en aning. Det känns skönt att även han har chefer precis som alla andra som också måste rätta sig efter deras olika konstiga beslut. Folk börjar röra sig hemåt för att sova, men jag sitter kvar med en mindre uppsjö slattar och fortsätter min intervju, jag skriver klockan 23:56:

Förlåt för kanske klumpig fråga.
Men hur förhåller du dig till "sanningen" och "lögnen" i dina krönikor? Tänker på dina krönikor om dels ett bråk om pass med din

fru och bråk om jultraditioner som för mig som läsare känns på ett sätt utlämnande och sårbara.

Han svarar:

Krönikor av det slaget, kåserier, är ibland lite förhöjda kanske. Men i grund och botten sanna, annars blir de inte intressanta. Menar du att du tror att de är förljugna?

Jag svarar:

Jo men håller med, tropen sanningen överträffar alltid fiktionen är ack så sann!

Klockan är precis över 00 när han skriver:

Ja! Nu måste jag sova.
God natt!

Jag får en mindre chock. Ett "god natt" är något annat än hjärtat. Där man ändå kan tänka sig att han skulle lägga ett hjärta på mitt sms men råkade skicka ett istället. Med ens börjar jag känna en doft av Gotland och ett hopp om ännu en underlig vänskap. Så jag svarar med samma mynt:

Helt rätt! God natt!

På frukosten dagen efter visar jag meddelandet för kompisar och vi alla tycker att detta bara blir roligare och roligare. Men lite griller i huvudet får jag, hur ska jag fortsätta nu? Ska jag fråga hur hans dag har varit eller byta riktning bort från krönikorna till hans barndom? Jag vet inte! Men jag behöver inte tänka länge. På julafton kommer en kompis och säger att jag är omnämnd i podden Alex & Sigge. Så det är bara att börja lyssna direkt, och jag är smått orolig att det faktiskt inte är jag som nämns utan någon annan.

I slutet av avsnitt 713, "Miss Finland på kineskrog", ber Schulman sin vän Sigge om råd. För att en journalist har sms:at honom för att göra en sms-intervju. Och så börjar han läsa upp mina frågor. Det är jag! Han verkar tycka att det är tråkiga frågor och är besviken på att det bara handlar om hans krönikor. Jag kan själv hålla med honom, ett tag var jag inne på att skita i denna intervju och nöja mig med ett partytrick om inget roligt började hända, vilket det nu i allra högsta grad gör! Sen så säger han något jag reagerar på:

ALEX Hon (jag!) var med mig överallt.

SIGGE Var hon med dig när ni tappade jucken?

ALEX Nej. Men nåt skifte ägde rum nån natt när jag skrev: Nu måste jag sova (skratt Sigge). Och hon svarade: Okej, godnatt. Och jag svarade: Okej godnatt. (Skratt Sigge och Alex) det kändes privat. Personligt. Att det blev nåt annat.

Ja visst blev det något annat när Alex skrev godnatt. Jag älskade det! Men jag störde mig ändå på hans lilla lögn, att jag skrev godnatt först. Jag går runt ett par dagar och vet inte riktigt vad jag ska göra med informationen jag nu har. Han måste ju förstå att jag lyssnar på podden? Kanske inte. En kväll på Baltazar tar jag tag i saken och ställer ännu en fråga om krönikor som han svarar på samma kväll. När jag kommer hem till en god vän som är före detta journalist så rådfrågar jag honom. Han tycker att om Schulman vill att jag ska vara intim, då kan jag minsann vara intim. Så jag skriver klockan 23:43:

Tack för svar! Natti natti

Och sen dess har vi inte hörts. Efter en månad skriver jag igen och ber om ursäkt för min framfusighet och frågar om pjäsen *Mors dag*. I hopp om att han ska komma tillbaka. Men ytterligare ett par veckor går. Och det blir dags för mig att lämna in text till detta nummer. Jag har nu slutat läsa hans krönikor och hoppas att min fascination för denna man nu är överspelad. ■

Stjärnor under natten,
speglade månsken i svart vatten.
Åh, så vackert det är,
trots mörkret som lurar så när.

En liten gnista jagar dunklet bort,
lyser upp en väg av en ny sort.
Men inte vilken väg som helst, nej,
utan den som till gryningen kan leda mig.

Precis så är du,
du får mig att se något jag inte sett förrän nu.
Hopp, du hopp får mig att se,
något som jag inte ens i mina drömmar trott skulle ske.

Mina skrik av smärta du gör till skratt,
du gör en soluppgång möjlig från min eviga natt.
Monstret som inom mig bor du driver bort,
du en flamma av liv i mig istället sått.

Du kanske tycker det låter löjligt,
men fram tills nu har det känts helt jävla omöjligt.
Så min tacksamhet du alltid har,
för att du ut ur mörkret mig tar.

Isabella Pantemo, 15 år, Stockholm

MOMMY, MAMMA, MOR

Reflektioner från ett genrep av ett minne.



Det är förmiddag, Dramatens lilla scen är nästintill fullsatt inför genrepet av Alex Schulmans pjäs *Mors dag*. Stämningen är god, bänkraderna fylls på längden och bredden, något jag förvisso väldigt partiskt inte förväntade mig, men den skepticism och likgiltighet jag ofta känt inför Schulman avtar när jag sätter mig ned på min plats, snett bakom Alex Schulmans. Han själv går fram och tillbaka, hämtar kaffe och hejar subtilt på publiken bakom och framför honom; hans varmttoniga kläder, de röda sätena och den svarta duken får mig att fundera på ifall detta inte är han i sittesse, istället för ledarsidorna. Klockan slår tolv och Schulman springer ned till scenen och möts av applåder när han presenterar sitt verk i två akter. Innan ljuset dämpas benämner han vikten av att i slutet av genrepet avstå från applåder.

DET BÄSTA MED pjäsen upprepas minst tre gånger, ledmotivet. Det är sorgligt men

det finns inga som helst spår av tårar i det; som en färdiggråten tonåring som stängt in sig i sitt rum i väntan på att någon skall komma och trösta. Första akten är kall och det klingar vasst i de hopplösa konversationerna mellan bröderna (Peter Viitanen, Nils Wetterholm och Björn Elgerd) men trots det finner jag en enorm ödmjukhet i hur Schulman värnar om var broder. Rollerna är på pricken satta och i de barnsliga kroppsspråken hos tre vuxna män ekar den gemensamma känslan av föräldraskap gentemot deras egen mor; en trovärdig blandning av åldrandets verklighet och ett barns infall av fantasi. Alla har de haft samma barndom men vuxit med den på olika sätt medan modern, spelad av Helena Bergström, endast bär fragment utav varje sons upplevelse. Bröderna förkroppsligar individuella rädslor inför samma minne vilket skapar ett varmt förstenande på scenen: männens bleka ansikten i kontrast mot den ljusa morsdagens minne. De kan

inte närma sig på annat vis än att elda på samma brasa.

2,45 TIMMAR SENARE och publiken applåderar. Det råder en tystnad efteråt, Schulman lämnar kvickt sin plats och folket börjar tissla och ta på sina egna familjehistorier: om relationerna till föräldrarna – det ger mig ångest för hur många varv tar sig det ämnet och hur många gånger finns det ett svar? Ställer mig frågan om nog inte Schulman hade rätt, "Om det inte var för min olyckliga barndom hade jag inte skrivit en enda bok" eller var det endast pjäsens sentimentala blomma?

SKRIV FLER PJÄSER, Alex Schulman, och färre böcker/artiklar i DN, öppna såren och skända den svenska familjekulturen på riktigt. ■

”Curiosity killed the cat” är ett citat som de flesta har hört åtminstone en eller två gånger. Det har funnits olika variationer på fortsättningen av ordspråket, men den jag föredrar är ”curiosity killed the cat, satisfaction brought it back”. Grejen med katter är dock att de har nio liv, oftast har barn bara ett.

Det finns en del berättelser om små barn som kommer ihåg sina förra liv, de kan berätta om platser de aldrig besökt, människor de aldrig träffat eller minnen de aldrig upplevt. Därigenom kan man dra slutsatsen att barn kommer ihåg hur världen var i deras förra liv, och inser att de faktiskt inte orkar upprepa hela processen. Därför tvekar de inte att äta diskmaskinstabletter eller, som i mitt fall, giftiga blommor. Detta är dock inte enbart ett samtida fenomen utan vuxna har genom tidens gång behövt bemöta detta problem. Hur får man barn att undvika att göra något som de verkligen vill? Man skrämmer dem. Jag vet att jag vid det här laget framstår som en person som utan tvekan skulle sno godis från ett litet barn, men det är inte sant, ett av mina nyårslöften är faktiskt att äta mindre godis. Hur stoppar man barn från att leka i skogen nära vattnet för att minska risken att de ska plumsa i? Man berättar om Näcken som gömmer sig vid vattendraget i närheten, bara man kommer nära riskerar man att lockas ner i vattnet som man utan tvekan inte kommer upp ifrån. Ett barn kommer inte alltid lyssna på ett nej, men ett barn kommer sällan välja att utmana ett monster.

BRAM STOKERS GUIDE TILL ATT BEHÅLLA HJÄRTA, VILJA OCH SJÄL

Skräckberättelser kan därför tolkas som ett försök att skrämma oss till vettet, för att lära oss åtminstone på ett undermedvetet plan att undvika vissa faror. För inte så länge sen läste jag en nyutgiven novellsamling av Bram Stoker (1847 – 1912), *The Burial of the Rats*, som bland annat inkluderade den nyupptäckta skräcknovellen "Gibbet Hill". En av de många aspekterna som kan göra att uppleva livet för en andra gång, eller tredje gång om du verkligen har otur, kan kännas som en väldigt ansträngandesak kan vara att det finns så mycket vi inte vet. Vårt förnuft säger att Näcken inte finns, men vad vet du egentligen om vad som försiggår bakom dig så fort du vänder din blick?

Det var "Gibbet Hill" jag särskilt fastnade för, en novell där uttrycket att blodet frös till is för första gången kunde tolkas bokstavligt. "Gibbet Hill" handlar om en man som stöter på tre till synes rara barn vid ett minnesmärke för en mördad sjöman. Mannen och barnen tar sig upp för Gibbet Hill tillsammans, och när mannen förlorar sitt fokus i naturen försvinner barnen. Han lägger sig ner för att vila lite, och vaknar till av att barnen sjunger lite. En kopparödla lockas av sången och slingrar sig fram över mannens ben. Ödlan fastnar i barnens lek, barnen dansar runt djuret och ju längre leken går desto stelare blir ödlan. Till slut är den som en pinne, och faller med ett knäpp till marken där det endast finns ett skal kvar av det djur som en gång rörde sig fritt på berget.

Barnen springer glatt iväg. Vad mannen tänker om det hans ögon skådat vet ingen, men han stannar kvar på sin plats. Först senare bestämmer han sig för att det kanske vore smart att ta sig hem, men han kommer aldrig ner för kullen igen. Precis i stunden han ställer sig upp tar någon tag i hans armar bakifrån och brottar ner honom till marken. Han har ingen chans att undgå samma ritual som ödlan innan honom. Han lämnas på marken, utan hjärta, vilja, eller själ.

Till skillnad från berättelsen om Näcken, som ska skydda barn från fara, verkar "Gibbet Hill" snarare varna oss för barn. Barn anses ofta vara något heligt – att skada en person är en sak i sig, men att skada ett barn är en handling som i många ögon saknar motsvarighet. Även i fångelser där människor begått grova våldsbrott, anses personer som utsatt barn för smärta vara det absoluta botenskräpet av människor. Trots det finns det inte direkt en brist på populärkultur där barn utsätter vuxna för smärta med hjälp av andra rara figurer som djävulen. Vad är det för lärdom vi ska ta till oss? Är det en tidig form av preventivmedel? Precis som den gamla historien om troll som bryter sig in i huset under nätterna för att byta sina små trollbarn med en mänsklig bebis. Är det verkligen värt att skaffa barn om du riskerar att få ett troll i utbyte?

Eller är det så att vi snarare är för naiva? Försöker Stoker få oss att inse att vår definition av fara är för snäv? Förlitar

vi oss för mycket på vårt förnuft, och för lite på vad det är vi faktiskt ser? Om du ser en man vid ett vattenbryn som spelar en vacker melodi på sin fiol, kommer då ditt förnuft tillåta dig att tro att det kan vara Näcken? Den förmodligen viktigaste lärdomen från "Gibbet Hill" är att skenet kan bedra. Inte för att hela samhället ska gå runt med en misstänksam blick, men är inte duvornas ovanligt närgångna? Finns det någon som undersökt vad en duva hittar på under dygnets alla timmar?

Förnuft anses vara en särskilt god egenskap för att navigera sig runt om i samhället. Du vet att B kommer efter A, men vad gör du när B byter plats med V? A, V, C, D, E... Ditt förnuft är i praktiken helt onödigt om inte resten av världen spelar efter samma spelregler. Om ett lejon går in på ICA och bestämmer sig för att köpa lite grönsaker, då spelar det ingen roll vad ditt förnuft säger, lejonet är där oavsett vad du tycker om det.

Om du någonsin befinner dig vid ett minnesmärke till en död sjöman och möter tre till synes rara barn, lita inte på det. Utgå från att just dessa tre barn inte är rara och du gör dig själv en stor tjänst genom att bara fortsätta vidare. Låt inte ditt förnuft stå i vägen från att klara dig till morgondagen. ■

Efter Den Bleka Våren

Den sommaren fick världen färg
Jag aldrig sett förut
Skymnings-blått och djuphavs-grått
Fortsatte utan slut
Stearinljus-gult vandrar genom rummet
Ner i min väns brunaste blick
Träden lyser smärtsamt gröna
Orangt sprakar det av dig jag aldrig fick
Min tröja blev lite extra röd
Spritflaskorna mer turkosa
Genom mina sista bidragsglasögon
Skiftar min barndoms stad i rosa
Svettdropparna på din hud; glittrande regnbågsfantasier
I den mjukaste natta-svart
Skjuter dina händer fyrverkerier
I violett gryning stapplar vi hem
Vart och en till sitt
Framtiden breder sig ut för oss
Så Stort och Tomt och Vitt

Saga Harju-Jeanty, 19 år, Göteborg

TEXT: JONATHAN ELMERS

Inför den bleka sommaren

hela vintern hade jag längtat
men den sommaren blev inte som tänkt och regnbågsfantasierna blev gråa
till och med mammas hänglobelior som förut varit så blåa
Mitt rum var mörkt trots midnattssol
minnena flödar ständigt från i fjol
från det öppna fönstret hördes fåglar sjunga och jag tänkte på dig och då du fick min värld att gunga
I grannens trädgård kluckade en höna
jag visste att komma över dig var en bisarr skröna
i den violetta gryningen hade vi stapplat hem
det var bara ante meridiem
jag visste redan då att sommaren var slut, borde jag bara ha stängt min trut? för då hade sanningen inte kommit ut
dina varma bruna ögon mötte mina kalla gråa
när jag är med dig är mina känslor så råa
jag önskar att det inte vore så och att din kärlek var något jag kunde abonnera på
likt Akilles är jag stark och samtidigt svag
nu sjönk månen och sommarnatten blev till sommardag
jag väntar än tills det blir du och jag
Var och en till sitt, men mitt hjärta förblir ditt
måste allt vara så stort och tomt och vitt?

Hudnära med vinterns massaker

Kanske är det bäst att bara lyssna till kylan när den värker i ens skinn. Kanske är det bäst att försöka finna skönheten i den där disiga, lila himmelen som breder sig så vid. Snön svärmar ur den falska nattens vidöppna gap. Det är en torsdagskväll, och jag visste att det skulle hända, att det skulle bli vinter här någon dag, men ändå välte all lycka omkull i mig så fort som det skedde. Så fort som nordanvindarna svepte in, likt en flock av skenande hästar, och slog sin blöta snara om stadens bleka, blottade hals.

Någon gång emellan då och nu brakade nyår vilt i himlen och bedövade all ångest temporärt, förklädde eländet i vacker, bländande färg. Men så upphörde himmelselden till slut, och vi stod kalla kvar i morgonen, med samma åldrade smärtor i nävarna, och snö upp till fotleden. Så här är vi nu, med kroppar fulla på vinterns obotliga syndrom. Hjässorna faller, som i sorg, på fotgångarna som marscherar omkring mig på gatan, men kolden kommer åt dem ändå. Den kysser dem med sina torra läppar, slår dem i ryggen, skrider in bakom huden och förtär Vartenda sista kapillär. Otursstaden är redan erövrad. Ni kan lägga ner era gevär.

Allting skiner underligt vackert i det slask-lika regnet: illröda trafikljus som alltid säger nej, blöta, lena människokinder. Den finns att hitta, den här sista synliga huden, på den tidiga nattens kant i alla stadens busskurer. Här ansamlas de som är kedjade till vardagslunken, som hit har släpat efter sig sina sagor i slasken. Och alla deras munnar går tomma på tröst. Vartenda ansikte är skylt i mörkret. Männkligheten kurar i dem som ett skrämt barn från kylan, för den vet att dess ömma blödande bröst lätt som fan kan frysa över. De huttrar och tuggar tröttheten till en äcklig sörja i munnen. Allt de vill nu är att bäras hem igen.

Snötunga grenar böjer sig om båset. Spasmen rycker i terrierns lår. Vår stad är sjuk med vintern, glömde allt om febern, och stinker av här-

sket kött från alla älskare som skräpar ner trottoaren. De är varet i såren, dessa hukade skuggor till olycksbarn, som hellre slår sig blodiga på vinden än bedövar sina känslor i busskurens beskydd. Istapparnas tårar slår dem i nacken med en rytm lika jämn som den puls som ständigt häver i halsen. Och de står med vinterns oändliga skugga i sina uppåtvända handflator i hopp om att det blytunga mörkret ska få värme i sin hy. Så hade det kunnat vara nästan mänskligt.

Du har sett dem, har du inte det? Du har sett deras slitna sommarskor och deras längtan efter nakenhet och röster och slappa axlar. Och deras färskt upprivna bröst, som tappar värme med varenda mumlande om sorg som slinker förbi deras blida, flagnande läppar. Männen och kvinnorna i glasburens omfamnande säger inte ett ord, och vågar inte låta blicken väja åt dem från den sandade trottoaren. Det påminner allt för mycket om våldet som fanns i att vara ung. Men de är en och densamma, enade i januari tragedi, nu när skymningen faller och blodet lever sig, då lyckans slut tar form i snöövadrets hastiga mani.

Så låt oss röra oss närmare i unison, när mörkret sluter sin näve allt hårdare, och bussen äntligen når sin station. Snart är natten det enda vi kan se. Det är knappt så man märkte dagen ske. Dörrarna går igen, en plötsligt värme når ens kind, och världen utanför fönstren blir till passerande strimlor av gatlyktsljus. Snön trampas varm till en vattmig plåga på golvet i bussen. Vår stad är sjuk med vintern, glömde allt om febern, och vi är fångslade i vår sorg. Men det finns ju också ett visst brödraskap i buren. Allt kallt stål i en stockholmshimmel. Vi gungar axel mot axel på bussen, och jag känner nästan en sådan närhet att jag vill lägga min kind emot främlingens nacke. Och vila.

Cornelia Oxhammar, 17 år, Stockholm

De som styr världen

Jag har aldrig avundats dem
Sköra varelser
Våld i lerkärl
Små liv i stora kroppar

Jag har alltid älskat dem
De trasiga
Sipprande själar
Trög vätska i spruckna glas

Jag tycker synd om dem
De krossade
Glittrande glassplitter
Öflaskor på stranden

Jag har smittats av dem
De sjuka
Blodiga kyssar
Begagnade sprutor

Jag är inte rädd för dem
Längre
Aldrig vuxna
Utan mig

Men jag undrar
Varför jag
Varför
Barn

Lovisa Hulthe, 20 år, Göteborg

Min tillfälliga besatthet

Jag skriver en bok som strippar dig till kapillärerna
Sågar av dem med pappersblad
Fyller dem med min parfym
Tills liljorna får dig att blöda
Jag syr ihop dem med nervtrådar
Du känner mig i varje hjärtslag
Lindar om dem med mina trosor
Sex är det enda som gör dig hel

Jag suger saltet ur dina ögon
Tills du ser
Jag gnager vaxet ur dina öron
Tills du hör
Jag slickar honungen från din tunga
Tills du smakar
Jag dricker mjölken ur dina tänder
Du biter aldrig

Jag renar dig i elden
Från mitt koleriska hjärta
Jag låter dig hitta
Delen av dig som jag gömt
Jag kallar på dig
Som sjuk ropar efter sjuk

se
Essensen av min glamorösa störning

LOVISA HULTHE

20 ÅR, GÖTEBORG



**”JAG HAR
ALDRIG SKRI-
VIT EN BOK OCH
KOMMER ANTAG-
LIGEN ALDRIG ATT
GÖRA DET.**

I din dikt ”Min tillfälliga besatthet” skriver diktjaget en bok. Om du har eller hade skrivit en bok, vad har eller hade den handlat om?

– Jag har aldrig skrivit en bok och kommer antagligen aldrig att göra det. Inte för att jag inte vill men för att jag inte har självbehärsknigen. Allt jag skriver imploderar i oändliga beskrivningar av våld, sex och män. Det är tröttsamt att läsa. Men om jag nu lyckades samla mig till att skriva en bok skulle den utspela sig i bipolariskans universum. Hennes odödlighet och dödslängtan och den dåliga vanan att kyssa främlingar för att bita deras läppar. Längtan efter kärlek som dränks i blodiga fantasier. I slutet hittar hon förhoppningsvis Gud, annars stoppar hon huvudet i en kakelugn. Antingen eller, alltid.

Ditt skrivande strippar en till kapillärerna och dricker mjölken ur tänderna. Du beskriver skickligt det koleriska, det hetsiga. Är dessa känslolägen någonting som inspirerar dig i ditt skrivande? Finns det fler saker som inspirerar dig som poet?

– De känslorna är mina största musor, antagligen för att de är så gränslösa. Vilken känsla som helst går att skriva om, om den är tillräckligt stark, men få känslor är så ofta intensiva som de aggressiva och utåtagerande. De tar aldrig slut, evig inspiration. Jag tror att jag borde jobba

på det, tagga ner lite, men vad ska jag då skriva om?

Det finns såklart annat som kan inspirera. Jag blir ofta inspirerad i kyrkan, tro det eller ej. Du kan hitta mig gråtandes på en bänk långt bak i salen, oroas dig inte, jag är inte ledsen. Samtal kan också väcka tankar som leder till dikter. De flesta människor har känslor som efter lite oral kirurgi kan nålas fast på papper. Så snälla, berätta för mig om din dödsångest, dina mardrömmar och din övertygelse om att du lever i en simulering. Jag älskar dig, ett öde att skriva om.

Om du fick möjligheten att äta middag med valfri svensk författare eller kulturprofil - vem hade det varit? Varför?

– Jag är bedrövtligt dålig på svenska författare och kulturprofiler men får väl göra mitt bästa. Clara Cronhielm verkar cool. Jag har ingen aning om vem hon är utöver att jag såg en provocerande (det finaste jag kan kalla något/någon) bild på henne en gång och läste en dikt av henne där det stod något om att bli slagen i ansiktet och den var bra. Alex Schulman verkar intressant. Det finns ingen bättre samtalspartner än en sann cyniker, förutom min mamma men hon är tyvärr varken författare eller kulturprofil. Det är allt jag har att säga. Clara och Alex, ring mig!

SELMA RÖRBECKER

FÖDA

Det hände en dag när hon hade spolat i toaletten och var på väg ut från badrummet.

"Mor."

Hon vände sig om. Det var ett huvud som stack upp ur toaletten och ropade på henne.

"Mor."

Hon stannade till och stirrade på "huvudet" en stund. Sedan gick hon tillbaka och spolade igen.

"Huvudet" försvann ner i stolen tillsammans med ljudet av det forsande vattnet.

Hon lämnade badrummet.

SÅ INLEDS DEN andra berättelsen ur Bora Chungs novellsamling *Förbannad kanin*, som först kom ut 2017 i Sydkorea men sedan 2025 även finns utgiven med svensk översättning. Genom tio noveller får vi som läsare ta del av olika berättelser där gränsen mellan verklighet, myt, dystopi och fantasi är lika vag som den drömvärld vi varje natt befinner oss i. Allt ifrån en kanin som sakta knappar sig in i människors hjärnor till ett huvud som hemsöker en oskyldig kvinna i toaletten är möjligt i dessa världar. Det är just det

ta som är så fångande med hennes noveller. Den självklara och den godtyckliga attityden gentemot det övernaturliga har en lika skrämmande som humoristisk effekt, och jag finner mig själv både skrattande, nästintill spåfärdig och med uppspärade ögon, när jag läser hennes bok på tunnelbanan.

Ovannämnda citat är hämtat från novellen "Huvudet", där en kvinna under flera års tid, varje gång hon går på toaletten, blir hälsad av den skapelse som kallar henne sin mor. Såsom huvudet själv beskriver det: "Jag kallar dig för min mor eftersom jag är skapad av allt det du spolat ner i toaletten – dina hårstrån, din avföring, det toalettpapper du torkat dig med där bak..."

Jag tror de flesta har upplevt känslan av utsatthet just när man sitter på toalettstolen. Det är något både primitivt och väldigt onaturligt med den rena, vita toaletteringens kontraster mot vår smutsiga avförings kulörer. Rädslan för tomrummet och avloppssystemet under oss är inte heller något orimligt. Vi kan omöjligt veta vad som egentligen befinner sig under det hål som ser upp mot våra genitalier. Vi kan omöjligt lita på att det som rörmokarna säger är sant. Att det endast är en stor labyrint av rör som vägleder det vi spolat ned till ett reningsverk, där allt smutsigt ska bli fint igen. Vi kan omöjligt veta om det

växer något under oss, något som lika mycket är en del av vår kropp som ett livs levande barn är. Något som vi måste ta ansvar för.

I Bora Chungs novell möter hon denna möjliga verklighet, och när huvudet till slut börjar bli ett störningsmoment i vardagen bestämmer den utsatta kvinnan sig för att dra upp huvudet ur toaletten och slänga det i soptunnan. Det var inte svårare än så. Besvikelsen blir dock stor när hennes man kommer och lägger sig i.

"Ah, det där som fanns i behållaren. Det bad mig slänga det i toalettstolen. Så jag gjorde det. Var det fel?"

Hon suckade och berättade allt som hade hänt.

"Det är väl inget att göra så stort väsen av. Bry dig inte om det. Det tar sig ju knappast upp ur toalettstolen och kryper omkring i lägenheten, eller hur? Eller lägger ägg eller nåt."

Mannen verkade helt oberörd.

Effekterna av nonchalansen gentemot huvudet kommer senare få katastrofala konsekvenser, men för tillfället kryper det ju i alla fall inte ut ur toalettstolen

DÖDA

eller lägger ägg, så vad är problemet?

JAG ÄLSKAR DEN här attityden som finns i flera av Bora Chungs berättelser. Hon målar upp en verklighet som inte är alltför annorlunda från vår, men där gränserna är dragna lite längre ut från våra vardagliga marginaler. I novellen "Momhada" får vi följa en kvinnas upplevelse av preventivmedelsbiverkningar. Efter en tids p-pillersätande, på grund av kraftiga blödningar, går hon till läkaren. Där möts hon av detta: "Man måste vara försiktig med p-piller när kroppen inte betar sig normalt. Äter man dem för länge är en möjlig biverkan graviditet." Och detta: "Ni har bara er själv att skylla om ni drabbas av biverkningar efter att ha tagit medicinen för länge. Man kan inte stoppa i sig medicin

” Känslan av utsatthet just när man sitter på toalettstolen.

hur som helst." Rådet som läkaren till sist ger henne är detta: "Skynda er att skaffa en pappa till barnet. Skynda er på, annars kan det gå illa för er."

Min egen upplevelse och den upplevelse som alla mina vänner har haft av att äta p-piller är just det som Bora Chung genialiskt fångar i den här novellen. Hjälplosheten du känner med kartan över biverkningar i knät när du försöker navigera vad som är nord och syd och om din möjligt förkortade livslängd är värd nog för att slippa att en flod av blod och smärta ska infinna sig var fjärde vecka. Ärligt talat kommer jag aldrig förstå p-pillrens funktion fullt ut. Det hjälper inte att ännu en barnmorska ska ha en genomgång med Powerpoint och pekpinne. Att en biverkning faktiskt skulle kunna vara att bli gravid känns konstigt nog inte så främmande.

Jag har börjat tänka allt oftare på blod. Bland annat i och med att jag läst *Förbanad kanin*, då novellerna är fyllda med mycket smärta, blod och kropp. Men även eftersom blod är en stor del av mitt eget liv. Jag, precis som många andra unga tjejer, blöder mycket och ofta. Menstruationen är en sak, men på senaste tiden har jag även börjat blöda näsblod nästan varje kväll. En halvtimme läggs ofta på att stå lutad över handfatet och låta blodet droppa i jämn takt. Jag följer blodet med blicken i tystnad och ser hur det målar handfatet, toalettspiegeln och de nyinköpta tandborstarna röda. Det är imponerande hur högt trycket i min

BLÖDA

näsa är och hur långt mina blodsdroppar sträcker dig. Efteråt behöver jag skrubba både golv och väggar.

FÖR NÅGRA DAGAR sedan började jag blöda i badet, men då jag var i vatten lät jag det bara rinna längs mitt bröst tills vattnet blev en del av någon antik skönhetsbehandling. Kroppen kändes extra len efteråt, trots att huvudet var lite dimmigt.

Skräcken som Bora Chung fångar i sina övernaturliga berättelser är en skräck som finns i det ytterst mänskliga och vardagliga. Den skräck som redan är närvarande i våra tankar och liv. Något som bara behöver lite lösare gränser för att uppstå på riktigt. Efter att ha läst boken skulle jag inte bli förvånad om det i handfatet en dag skulle växa ett blodtäckt huvud som kom att kalla mig sin mor. Kanske kommer jag själv sakta förvandlas till en blodtäckt kropp krypandes i dina avloppsrör. ■

Nina äter frukost mellan 07:00 och 07:20.

Bröd, philadelphiaost, skinka. En klunk Earl Grey-te efter varannan tugga. En bläddring i hennes bok efter varje klunk.

Men idag är det inte som det ska. Dagen känns fel, på något sätt. Brödet är segt, för segt. Det känns som om hon tuggar på någons öra. Hon spottar ut det. Tar ut de två tallrikarna som står på bordet och lägger dem i den tomma, blänkande diskhon.

Sedan tvättar hon handfaten, som hon alltid gör. Iakttar den citrondoftande geggan som sprutar från flaskan. Folk säger att man ska använda diskmedel, men de har fel. Man ska ha bikarbonat med vatten, det fattar väl vilken dåre som helst.

Hon sneglar på sin darrande hand som försöker ta kontroll över tvättsvampen den håller i. Tvingar den att vara stilla. Det gör ont, men det är värt det.

Det ringer på dörren. Nina öppnar. Där står en hel grupp av områdets inneboende. Tanten Lena med de snälla ögonen, tonåringen August med de säckiga kläderna, den unge mannen Simon med den blonda kalufsen. Till och med den hånleende killen som nyss flyttade in och som inte kan sluta tjata om bostadsfastigheter eller lyxiga hotell han vill bygga.

Nina ler osäkert. De ser nästan ut som en armé. "Ja?"

Lena tar ett steg framåt. "Jaha, hej på dig, Nina! Vi kom bara hit för att vi... tja, helt ärligt är vi ganska oroade för dig! Vi vill ju så klart att du ska må så bra som möjligt. Därför undrar vi kanske vem som ska ta hand om dig nu? Du måste ju ha hjälp."

Nina stelnar, men Lena verkar inte märka det. Istället fiskar hon upp några häften från fickan.

"Ja, vi ville bara ge dig dem här!" ler Lena och trycker pappren i Ninas famn. "Du förstår, vi vill göra det allra bästa för dig!"

Lena tar en konstpaus innan hon fortsätter. "Vi vill bara säga att vi alla är bakom det här beslutet."

Nina stirrar på alla andra. De kollar i marken eller på taket eller på väggen, överallt förutom på henne. Inte riktigt skamfyllt. Mer som, det här är lite pinsamt men det är snart över.

Nina undrar när livet blev så. Lite pinsamt.

Den nyinflyttade killen harklar sig. "Och för oss. För alla! Det här är ett väldigt eftersökt bostadsområde. Vi måste ha skattebetalare med, inte bara gamla tanter som driver runt. Annars får kommunen för lite pengar. Det vill vi fan inte, eller hur?" Han skrattar högt.

Tystnaden lägger sig över gruppen. Lena hummar något och Simon blir knallröd. Det syns att de skäms lite nu, iallafall.

"Tack." mumlar Nina. Den nyinflyttades killparfym är så stark att hennes ögon tåras.

Lena ler igen. Det ser lite spänt ut, det där leendet. "Ingen orsak! Det var bara trevligt att pratats vid."

Nina stänger dörren. Pappren Lena gav henne är broschyrer, inser hon nu. Hon lägger ner dem på bordet för vidare inspektion. Gör en till kopp Earl Grey innan hon sakta makar sig mot bordet igen.

Fridfullhet! Välmående! Gemenskap! läser hon på den första broschyren. Hjärtat bankar hårdare i bröstkorgen. Hon bläddrar i den. Den är fylld av bilder på skrattande tanter med klara ögon och vitt, lockigt hår.

Rummet känns plötsligt väldigt litet. Det bränner bakom ögonen. Nina reser snabbt på sig, tar inte ens på sig kappan innan hon går ut.

Kylan slår emot henne, men hon bryr sig inte. Hon korsar armarna framför bröstet, som en sköld. Bilen står på garageuppfarten, rutorna är alldeles immiga. Nina lutar sig mot en av dem och blundar hårt.

Två bilar. Två tallrikar. Två handfat. Grannar som vill skicka henne till ett äldreboende för att ingen längre kan ta hand om henne.

Handen rör sig mot den immiga bilrutan utan hennes tillåtelse. Den börjar skriva. Hon rycker instinktivt till när hon känner hur kalla hennes fingertoppar blir.

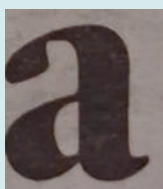
Jag önskade dig alla världens mest vidunderliga äventyr, skriver den. Jag insåg bara inte att det betydde att du skulle lämna mig för att kunna vara med om dem.

Julia Jahnberg, 15 år, Jönköping



idnattskylans käke är svagare när den biter mig om kinderna, jämfört med kylan på morgonen på väg till skolan som tar i med allt vad den har. Snön har smält och blivit till is igen. Hjärtat klappar snabbt i bröstkorgen trots att det är så pass tidigt att jag varken hunnit dricka kaffe eller röka än.

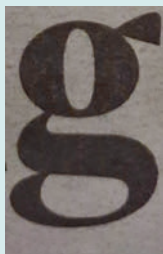
Margo McNaughton är en trött 17-årig poet och redaktör med sommarlängtan och kärlek för smådetaljer.



romen av salt och hemlängtan fyller luften i den pytelilla sushirestaurangen i Åsen. Hon sitter mittemot mig och sneglar på menyn medan jag tittar på den största guldfisken i akvariet som står vid kassan. Neonljusen och ljusslingorna i skyltfönstret målar rummet i mjuka färger. Jag påminns om barndomen; att sitta och stirra på den gröna tapeten medan jag äter gyozas med pappa efter att vi gått och simmat i Västertorpshallen. Jag känner nästan den gamla klordoften smita in i saltet och hemlängtan.



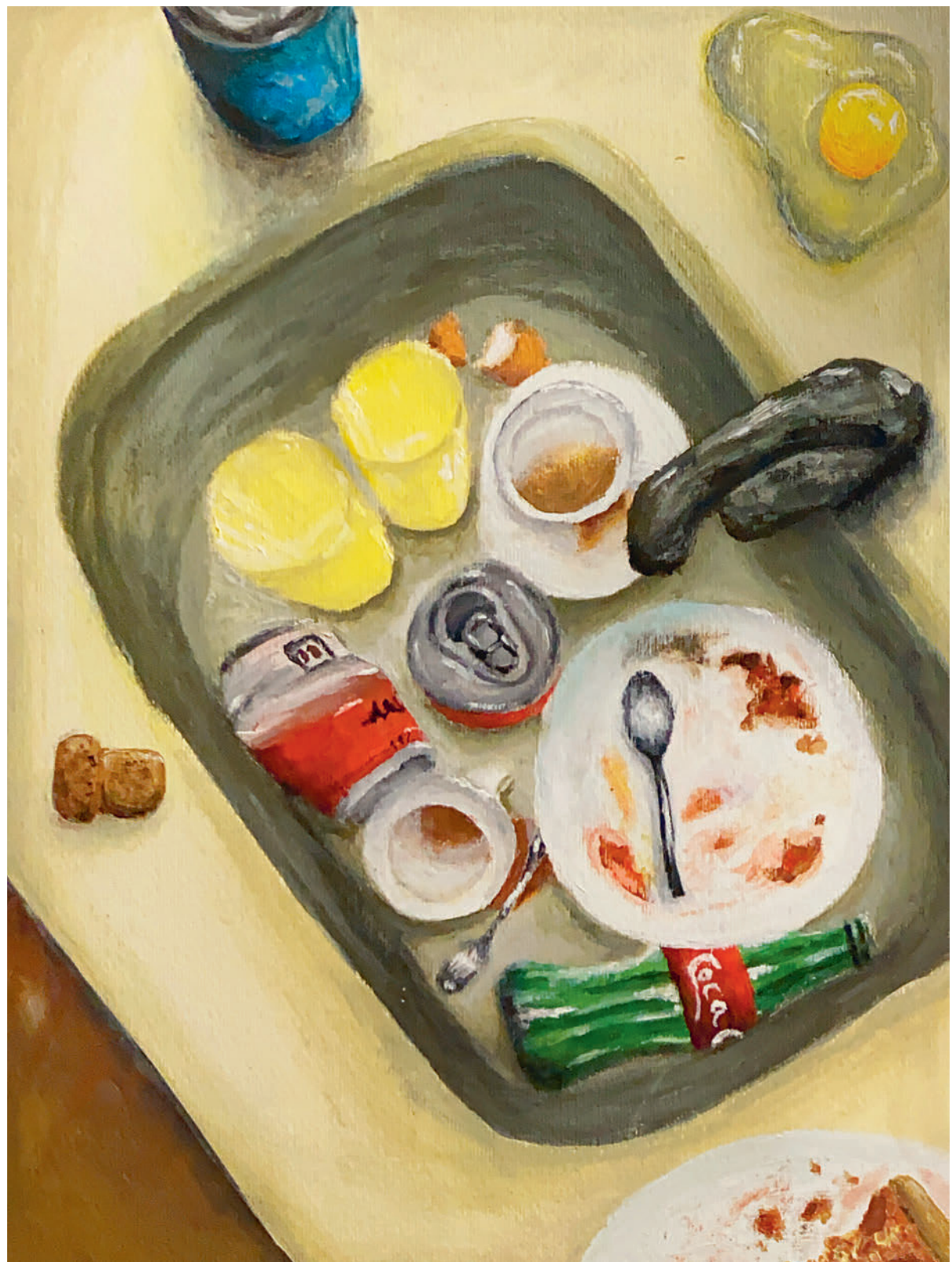
unt, runt, runt. Åtta varv går jag runt i köket medan jag väntar på att mina brödsnivorska hoppa ur brödrosten. Jag hör våra två röster men kan inte urskilja vilken som är min och vilken som är hennes. *Jag vill ha dig* säger den ena, *du har mig* svarar den andra. Jag ler åt tanken och tar ut Bregotten ur kylan och Obojen ur skafferiet. Jag ställer mellanmålet på bordet täckt i kvarliggande glitter och kort med orden "Grattis! – 17 år"



rannen som alltid brukade spela piano i aldeles för många timmar i sträck har slutat sen ett tag tillbaka. Nu är det nästan tyst när jag ligger i sängen, stirrar upp i taket och tänker igenom dagen som gått; veckan som gått; året som gått. Mitt nyklippta hår kittlar i nacken. Jag drar tanklöst tummen över knölen som bildats på långfingret tack vare min envishet att skriva för hand.



troligt nog lyckas jag stirra ut mot Stockholms hav av slask och envis enskildhet och ändå känna värmen som kommer dränka mig om några månader. Jag tänker på sommarens solljus som är så pass tjockt och gyllene att man skulle kunna täcka tungan i det som sirap. Jag tänker på akustisk gitarr och billig folköl på någons balkong. Otroligt nog lyckas jag kort glömma illamåendet av att växa upp och den där gnagande känslan som inte går att placera och istället längtar jag tills juni och juli drar in mig i deras välkomnande famn. ■



Hedvig Christensson, 17 år, Jonstorp

det brinner
som
en halstrad trana
som inte kan bära fler barn
utbränd
på dödsbänken

det går inte att flyga
det går inte att dala
det går inte att fladdra
eller simma med fötterna

kämpar mot hjärtats cancer.
odiagnostiserad men den tär på alla vener
de expanderar och
kärnen späds ut.
det som varit tjockt blir tunt.
det som varit äkta blir oviktigt.
sorgen du bar har spridits till alla organ.
infekterat och invaderat
besekrat disciplin och moral.
hur kunde jag vara så lojal?

Siri Rahm, 21 år, Torslanda